

Μαρούσι, 8 Δεκεμβρίου 2023

**Κύρωση της συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου για την αμοιβαία ακαδημαϊκή
αναγνώριση πανεπιστημιακών τίτλων σπουδών Ανωτάτων και Ανωτέρων Εκπαιδευτικών
Ιδρυμάτων και άλλων εγκεκριμένων ιδρυμάτων**

Ψηφίσθηκε σήμερα, κατά πλειοψηφία από τη Βουλή, το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, με το οποίο κυρώνεται η «Συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού εκ μέρους της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας της Κυπριακής Δημοκρατίας σχετικά με την αμοιβαία ακαδημαϊκή αναγνώριση πανεπιστημιακών τίτλων σπουδών Ανωτάτων και Ανωτέρων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και άλλων Εγκεκριμένων Ιδρυμάτων καθώς και της Τροποποίησης του Παραρτήματος Ι της Συμφωνίας».

Με την κύρωση της συμφωνίας:

1. Απλοποιούνται, διευκολύνονται και μειώνεται ο χρόνος των διαδικασιών που ακολουθούνται στις δύο χώρες σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση τίτλων σπουδών, αφενός για την Ελλάδα σε εξήντα (60) ημέρες από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), και αφετέρου για την Κύπρο σε ενενήντα (90) ημέρες από το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ.). Σύμφωνα με το κείμενο της συμφωνίας έχει ήδη οριστεί κατάλογος πανεπιστημίων αλλά και ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης τα οποία είναι εγκεκριμένα και για τα οποία θα υλοποιείται η ακαδημαϊκή αναγνώριση. Ο κατάλογος δε αυτός μπορεί να επικαιροποιείται έπειτα από συνεννόηση των δύο πλευρών. Επίσης, η συμφωνία αφορά σε όλους τους τίτλους σπουδών που εκδίδουν τα ιδρύματα, δηλαδή πτυχία, μεταπτυχιακούς τίτλους, ενιαίους και αδιάσπαστους τίτλους επιπέδου μεταπτυχιακού καθώς και διδακτορικά.
2. Αναδεικνύεται ο ιδιαίτερος ρόλος της Ελλάδας στην Κύπρο (και) σε θέματα Παιδείας μέσω συνεργειών για τη μεταρρύθμιση των πανεπιστημίων και την ανταλλαγή καλών πρακτικών, ενώ ενδυναμώνονται ακόμα περισσότερο οι πάγια στενοί δεσμοί της Ελλάδας με την Κύπρο, καθώς η συμφωνία αυτή ανταποκρίνεται στους στόχους της εξωστρέφειας, της συμβατότητας και της συγκρισιμότητας του

Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης όπως υποστηρίζονται από τους φορείς του δικτύου ENIC/NARIC.

3. Ενθαρρύνει την ανάπτυξη περαιτέρω συνεργειών και την ανταλλαγή καλών πρακτικών μεταξύ των ιδρυμάτων μας. Η φιλοσοφία και το περιεχόμενο της συμφωνίας είναι σε πλήρη ευθυγράμμιση τόσο με το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο και τις Συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και με τις βέλτιστες πρακτικές αναγνώρισης τίτλων σπουδών και προσόντων που έχουν ορίσει οι φορείς του δικτύου ENIC (European Network of Information Centres in the European Region) και NARIC (National Academic Recognition Information Centres in the European Union).

Ακολουθεί το πλήρες κείμενο της ομιλίας του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, **Κυριάκου Πιερρακάκη**:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα μου επιτρέψετε να ξεκινήσω και εγώ εκφράζοντας τον αποτροπιασμό μου για τα χθεσινοβραδινά επεισόδια και για τον πολύ άσχημο τραυματισμό τον οποίο είχε ο νεαρός αστυνομικός, να εκφράσω την αγωνία μου και τη συμπαράστασή μου στην οικογένειά του.

Θα ήθελα απλώς να υπογραμμίσω κάτι το οποίο συζητούσαμε επί χρόνια τα πολιτικά κόμματα, ανάλογα με το πού κάθεται κανείς, αν πρέπει κανείς να είναι σκληρός με τη βία, από τη μια μεριά, ή σκληρός με τις αιτίες της βίας από την άλλη. Νομίζω ότι πλέον έχει διαμορφωθεί η πεποίθηση ότι πρέπει κανείς να κάνει και τα δύο: Να είμαστε σκληροί και με τη βία και με τις αιτίες της. Και αυτή ακριβώς είναι η πολιτική αυτής της Κυβέρνησης.

Ακούστηκαν πολλά από όλους τους εκπροσώπους των κομμάτων και επιτρέψτε μου να πω ότι κρατώ και πολλά γι' αυτήν τη συζήτηση. Ξεκινώ απλώς με κάτι το οποίο ειπώθηκε πριν, επειδή εθίγησαν θέματα τα οποία άπτονται των χθεσινών συναντήσεων με την τουρκική αντιπροσωπεία.

Να αναφέρω ότι ο Κυριάκος Μητσοτάκης και η Κυβέρνηση έχουν αποδείξει σε κάθε δυσκολία και σε κάθε πτυχή του κυβερνητικού έργου ότι όταν κρίθηκαν θέματα εθνικού συμφέροντος, είτε ήταν στον Έβρο είτε ήταν στο Αιγαίο, το εθνικό συμφέρον διαφυλάχθηκε, προφυλάχθηκε και ενισχύθηκε.

Το ίδιο εθνικό συμφέρον όμως και η θέασή του επιτάσσουν, επιβάλλουν να μπορεί κανείς να έχει ήρεμα νερά στο Αιγαίο, όπως είπε εχθές ο Κυριάκος Μητσοτάκης, και, ει δυνατόν, και ούριους ανέμους. Αυτή είναι και η εθνική μας ευθύνη. Πρέπει λοιπόν και εδώ να κάνουμε και τα δύο ταυτόχρονα και αυτό ακριβώς επιδιώξαμε να κάνουμε.

Και σε ό,τι αφορά τον χώρο της παιδείας, υπεγράφη μια συμφωνία, κύριε Μάντζο, για την επαγγελματική εκπαίδευση, η οποία αφορά την ανταλλαγή καλών πρακτικών στον χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης, δηλαδή πρακτικά επαγγελματικά λύκεια «επιπέδου 4» και τα ΙΕΚ, τα οποία όπως είπαμε θα μετονομαστούν, και που βρίσκονται στο «επίπεδο 5», να δούμε πώς μπορούμε να ανταλλάξουμε καλές πρακτικές ο ένας από τον άλλον.

Αυτό όλο βρίσκεται στο πλαίσιο της θετικής ατζέντας και της ανταλλαγής καλών πρακτικών. Θα υπάρξει και η πτυχή επίσης, μιας και μιλάμε σήμερα για αναγνώριση πτυχίων -βέβαια δεν είμαστε στα «επίπεδα 6 και 7» όπως σήμερα-, στο επίπεδο της επαγγελματικής εκπαίδευσης πάλι με την Τουρκία, το επίπεδο του ΙΕΚ δηλαδή, να μπορέσουμε να δούμε πώς θα μπορούσε κανείς να αναγνωρίζει τα πτυχία του άλλου.

Από εκεί και πέρα, έχουμε ήδη συζητήσει εκτενώς για τη σημερινή συμφωνία που κυρώνουμε με την Κύπρο. Εγώ θα δεχτώ κάποια σημεία της κριτικής που μας κάνετε, δηλαδή η συμφωνία προβλέπει ημερομηνίες τις οποίες τις έχουμε υπερβεί. Αυτή τη στιγμή είμαστε σε πολύ καλύτερη κατάσταση και σε πολύ καλύτερους χρόνους και ταχύτητες από αυτές που η συμφωνία προβλέπει. Είναι αλήθεια αυτό.

Εγώ θέλω να αναγνωρίσω από βήματος στον κ. Καλογήρου, ο οποίος κάθεται εκεί, είναι ο Πρόεδρος του ΔΟΑΤΑΠ. Είναι η δική του δουλειά η οποία το έχει σφυρηλατήσει αυτό. Έχουμε πραγματικά κάνει μια πολύ μεγάλη βελτίωση στην απογραφειοκρατικοποίηση του ΔΟΑΤΑΠ.

Μου έλεγε κάποιος χαρακτηριστικά, που έχει τελειώσει ένα μεγάλο πανεπιστήμιο της Αμερικής, πριν από λίγες μέρες στο γραφείο μου, με αφορμή αυτή τη συμφωνία, ότι θυμάται τον παλιό ΔΙΚΑΤΣΑ που δεν του αναγνώριζε το πτυχίο, παρότι είχε τελειώσει το Χάρβαρντ, διότι δεν είχε πάρει ένα συγκεκριμένο μάθημα και έπρεπε να διαπραγματεύεται με το ΔΙΚΑΤΣΑ τι είναι αυτό το μάθημα και ότι δεν είναι ισοδύναμο με το άλλο πτυχίο. Εντάξει, αυτά τα πράγματα είναι καφκικά.

Προσπαθούμε λοιπόν να υπερβούμε τον Κάφκα στην πτυχή αυτής της γραφειοκρατίας. Αυτό είναι που έχει επιτευχθεί. Δεν μιλάμε για «κερκόπορτες», για περίεργα πράγματα ούτε καν για αυτοματοποιήσεις. Οι αυτοματοποιήσεις υφίστανται εκεί που έχουμε ήδη αναγνωρίσει το πτυχίο κάποιου και έρχεται κάποιος από το ίδιο έτος που έχει πάρει το ίδιο πτυχίο και είναι ομοειδή, για να μπορέσεις να κάνεις την αυτοματοποίηση.

Από εκεί και πέρα, η διαδικασία αυτή απλώς κόβει ένα κομμάτι της γραφειοκρατίας και προτείνει αντισταθμιστικά μέτρα. Δηλαδή είσαι φυσικός, δεν έχεις πάρει κβαντομηχανική, σε καλεί ο ΔΟΑΤΑΠ να πάρεις κβαντομηχανική ως αντισταθμιστικό μέτρο. Αυτή είναι η διαδικασία απογραφειοκρατικοποίησης.

Εγώ θα σας έλεγα ότι αυτό είναι ένα σύνθημα πλέον που πρέπει να έχει το Υπουργείο Παιδείας, γιατί πράγματι η γραφειοκρατία του είναι πάρα πολύ μεγάλη σε πάρα πολλά επίπεδα. Τα ακούω κάθε μέρα από τους πρυτάνεις για κάθε μικρή ενέργεια που γίνεται σε ελληνικό πανεπιστήμιο ή για διαδικασίες μέσα στα σχολεία. Είναι μια δόκιμη και δίκαιη διαχρονική κριτική ότι έχουμε μεγάλη γραφειοκρατία γενικά στο κράτος.

Έχουμε καταφέρει να θεραπεύσουμε πολλά και μέσω της τεχνολογίας τα τελευταία χρόνια, μέσω των ψηφιακών μέσων, αλλά θα σας έλεγα ότι είναι πολύ ευδιάκριτο ότι στο Υπουργείο Παιδείας υπάρχουν πράγματα νομίζω κοινής αποδοχής, τα οποία πρέπει να τα

θεραπεύσουμε και να τα λύσουμε. Κομμάτι αυτής της γραφειοκρατίας είναι και αυτό. Δεν είναι κάτι άλλο. Και νομίζω ότι είναι πάρα πολύ ωραίο και έχει και έναν συμβολισμό να το κάνουμε με την Κύπρο.

Θίξατε την Κύπρο, γιατί θα θίξω και άλλα θέματα σε αυτά τη σύντομη τοποθέτηση, ως παράδειγμα. Ναι, την αντιλαμβάνομαι ως τέτοιο. Ξέρετε τι αντιλαμβάνομαι όμως, για παράδειγμα, πριν πάω στην ευρύτερη συζήτηση; Αντιλαμβάνομαι ως παράδειγμα πολύ ωραίο τη διάσταση τού να βλέπεις κόμματα όπως το ΑΚΕΛ ή τον Συναγερμό να συμφωνούν μεταξύ τους για ένα θέμα όπως τα μη κρατικά πανεπιστήμια.

Η συζήτηση για τα μη κρατικά πανεπιστήμια, την οποία διαρκώς ανοίγουμε, έχει επίσης έναν καφκικό χαρακτήρα. Επιτρέψτε μου να το πω. Δεν είναι η κύρια στρατηγική σε καμία των περιπτώσεων, αλλά σας καλώ να ανοίξετε τα κινητά σας και να κάνετε «Google». Η Κίνα διοικείται από κομμουνιστικό κόμμα, έχει ιδιωτικά πανεπιστήμια, όπως και το Βιετνάμ.

Υπήρχε και κάτι που το λέγαμε ως ανέκδοτο στις παρέες «Μόνο η Ελλάδα και η Βόρειος Κορέα δεν έχουν μη κρατικά πανεπιστήμια». Ε, λοιπόν, ενημερώνω το Σώμα ότι η Βόρειος Κορέα έχει μη κρατικό πανεπιστήμιο, ιδιωτικό πανεπιστήμιο, στην Πιονγιάνγκ, αλλά εμείς ακόμη έχουμε ιδεολογικές αντιθέσεις. Η κυβέρνηση της Βορείου Κορέας δεν έχει. Για τα συμπεράσματά σας αυτό.

Η συζήτηση, λοιπόν, πρέπει να είναι το πώς κάνει κανείς αυτό, ποια είναι η γενική στρατηγική. Εγώ δέχομαι αυτό που είπατε, κύριε Χρηστίδη, η συζήτηση πρέπει να είναι ολιστική. Δεν προλαβαίνω στον σημερινό χρόνο να πω τα πάντα, αλλά μπορούμε με κινηματογραφικούς όρους να κάνουμε ένα τρέιλερ, δηλαδή να κάνουμε μια σύνοψη.

Στη σύνοψη λοιπόν, αυτό το οποίο θα τονίσω, είναι το ότι η στρατηγική, αυτό που θέλουμε να πετύχουμε, είναι ένα τρίγωνο. Στη μία του άκρη έχει τη στοχευμένη επαγγελματική εκπαίδευση. Αυτά είναι, αν θέλετε, και τα πρώτα νομοθετήματα, τα οποία θα φέρουμε στο Σώμα με την αρχή της νέας χρονιάς.

Τι θα κάνουμε εκεί; Θα προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε κλίμακα. Συστηγάζονται συνήθως τα σημερινά ΙΕΚ, τα ΕΠΑΛ και τα επαγγελματικά εργαστήρια. Επενδύουμε στα επαγγελματικά εργαστήρια μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης. Αλλάζουμε τους οδηγούς κατάρτισης στα ΙΕΚ, εκατόν τριάντα νέα επαγγέλματα, νέοι οδηγοί κατάρτισης.

Θα δημιουργήσουμε μια δομή, που θα τη λέμε ΚΕΕΚ, Κέντρα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Εξήντα campuses θα φτιάξουμε πανελλαδικά, αξιοποιώντας τη συστέγαση αυτή, και θα τα στοχεύσουμε θεματικά, για να μπορεί σε κάθε περιοχή να υπάρχει αυτή η σύνδεση με την τοπική αγορά εργασίας.

Συζητούμε για την επαγγελματική εκπαίδευση. Αν ανατρέξετε στις πρώτες ομιλίες του Ελευθέριου Βενιζέλου μιλάει για την τεχνική εκπαίδευση, με την ορολογία του τότε, ως κύρια παράμετρο του αν θα μπορούσε η χώρα να βελτιώσει την οικονομική της συνθήκη

και την οικονομική της προοπτική. Οι χώρες της κεντρικής Ευρώπης αυτό το έχουν καταφέρει καλύτερα από εμάς, από τις χώρες της νότιας. Θα επενδύσουμε περαιτέρω λοιπόν εκεί. Αυτό είναι το πρώτο.

Το δεύτερο είναι αυτό το οποίο εμείς αποκαλούμε «ελεύθερο πανεπιστήμιο». Γιατί χρησιμοποιούμε τον όρο «ελεύθερο»; Διότι πρέπει να γίνει μια διπλή απελευθέρωση. Η μία είναι αυτή που συζητάμε, από το κρατικό μονοπώλιο.

Επειδή αναφερθήκατε, κύριε Μάντζο, στη συνταγματική συζήτηση, εδώ επίσης να προσθέσω ότι υπάρχει και μια οργανωμένη υποκρισία από μεριάς μας. Για τη συνταγματική συζήτηση σας παραπέμπω στο άρθρο του πρώην προέδρου του ΠΑΣΟΚ κ. Ευάγγελου Βενιζέλου στην «Καθημερινή», στην οποία περιγράφει νομίζω πάρα πολύ γλαφυρά και χαρακτηριστικά τη συνταγματική περίμετρο σε συνάρτηση με το ενωσιακό δίκαιο.

Ποια είναι η υποκρισία από μεριάς μας; Η συζήτηση γίνεται για τον εξής λόγο: Μέσω του ενωσιακού δικαίου αυτή τη στιγμή σε ό,τι αφορά τα επαγγελματικά δικαιώματα αναγνωρίζονται τα κολέγια. Παράγουν επαγγελματικά δικαιώματα. Αυτή είναι η αλήθεια, χωρίς στρουθοκαμηλισμό.

Τώρα, διεθνώς, εν πολλοίς, ακαδημαϊκά αναγνωρίζονται. Και η συζήτηση βασικά γίνεται για το αν εμείς θα φτιάξουμε ένα πλαίσιο το οποίο θα έχει να κάνει με την εγχώρια αναγνώριση των ακαδημαϊκών δικαιωμάτων, δηλαδή το πλαίσιο αναγνώρισης των είκοσι τεσσάρων δημοσίων ιδρυμάτων της χώρας, των είκοσι τεσσάρων ελληνικών πανεπιστημίων.

Όλο αυτό έχει παραχθεί από το ενωσιακό δίκαιο και όλη αυτή η κατάσταση έχει γίνει, επειδή δεν την έχουμε ρυθμίσει, επειδή δεν έχουμε εγκύψει, επειδή δεν έχουμε δημιουργήσει στρατηγική στόχευση στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ε, λοιπόν, οι Κύπριοι το έκαναν. Αν δείτε τι συντελείται στην Κύπρο αυτή τη στιγμή, η τριτοβάθμια εκπαίδευση τους είναι αναπτυξιακός πόλος και πόλος κοινωνικής συνοχής, όπως οφείλει να είναι.

Διότι πολύ σωστά ειπώθηκε και από την Αντιπολίτευση ότι η εκπαίδευση, η παιδεία είναι ο βασικός μάντας κοινωνικής κινητικότητας της χώρας. Συμφωνούμε. Είναι το μεταπολεμικό παράδειγμα στην κάθε ελληνική οικογένεια, να σπουδάσει τα παιδιά της, να κάνει το παν για να σπουδάσει τα παιδιά της. Αυτό μας ενώνει, δεν μας χωρίζει.

Το ερώτημα όμως είναι πώς αυτό το διαφυλάσσεις μέσα στον χρόνο. Γιατί ισχύει ο Τομάζι Ντι Λαμπεντούζα, «για να μείνουν όλα ίδια όλα πρέπει να αλλάξουν». Δεν μπορούμε να μείνουμε στατικοί, ελπίζοντας ότι θα μείνει στατική η παγκόσμια πραγματικότητα. Διότι μια λογική μεγάλης δυσκολίας στα πάντα, παλαιού τύπου, ΔΙΚΑΤΣΑ, μόνο κρατικό πανεπιστήμιο, είναι μια λογική κλειστών συνόρων.

Να θυμίσουμε και λίγο ποια είναι η καταγωγή του άρθρου 16. Είναι από το «συνταγματικό», εντός πολλών εισαγωγικών, κείμενο της δικτατορίας. Εκεί ξεκινάει, το 1968, και μετά επαναλαμβάνεται στο Σύνταγμα της δημοκρατίας του 1975, μέσα από τις κρατικές προσλαμβάνουσες της εποχής, που είχαμε όλοι, τα παλαιότερα κόμματα, και στην πορεία γίνεται τοτέμ από άλλο κομμάτι του ελληνικού πολιτικού συστήματος. Αλλά πού ξεκινάει; Εκεί, αυτή είναι η καταγωγή του. Για να μην υπάρχει άλλη φωνή πέρα από την ελεγχόμενη τότε κρατική φωνή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Να μην τα ξεχνάμε αυτά.

Να προσθέσω όμως ότι ο πυρήνας της στρατηγικής, η διπλή απελευθέρωση, είναι και σε ό,τι αφορά το ελληνικό δημόσιο πανεπιστήμιο. Διότι πρέπει να απελευθερωθεί από την υπερβολική κρατική γραφειοκρατία, από τον υπερβολικό κρατικό έλεγχο για να μπορέσει το κάθε πανεπιστήμιο να αναπτύξει τη στρατηγική του, σε μια ευρύτερη λογική διεθνοποίησης.

Βγήκαν πρόσφατα αποτελέσματα ότι η Ελλάδα είναι όγδοη, αν δεν κάνω λάθος, σε ό,τι αφορά τον αριθμό Αμερικανών φοιτητών που δέχεται. Αυτό είναι σπουδαίο. Γιατί να μην είμαστε τρίτοι, μετά τη Γαλλία και την Ιταλία; Μπορούμε. Αν δείτε τα νούμερα είναι ένας επιτεύξιμος στόχος και είναι ένας επιτεύξιμος στόχος ανοίγοντας το παιχνίδι, διεθνοποιώντας το σύστημα, ανοίγοντας τα ελληνικά δημόσια πανεπιστήμια με ακόμη και περισσότερα αγγλόφωνα πτυχία και μεταπτυχιακά, δημιουργώντας και την προοπτική των μη κρατικών πανεπιστημίων, αλλά κυρίως αναγνωρίζοντας και τη δυνατότητα, γιατί να μην παρέχουμε τα μαθήματα τα αγγλόφωνα του ERASMUS που σήμερα παρέχουμε σε Ευρωπαίους φοιτητές και σε Αμερικανούς φοιτητές; Να έρθουν περισσότεροι, όχι μόνο για οικονομικούς λόγους, για λόγους που έχουν να κάνουν και με την ήπια ισχύ της χώρας μας. Διότι τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θεμελιώνουν αυτή τη δυνατότητα της ήπιας ισχύος. Αν σπουδάσεις κάπου έρχεσαι πιο κοντά με εκείνο το μέρος.

Η Κύπρος το έκανε. Εμείς όχι. Αυτή είναι η αλήθεια, τελεία, παύλα, παράγραφος. Τώρα θα το κάνουμε κι εμείς. Και η ιδέα είναι ότι πρέπει να το κάνουμε όλοι μαζί. Το ενωσιακό δίκαιο λέει -επειδή επικαλέστηκα το άρθρο του κ. Βενιζέλου- ότι όχι απλώς επιτρέπεται να ερμηνευτεί έτσι, ο όρος που χρησιμοποιεί είναι ότι επιβάλλεται να ερμηνευθεί έτσι. Και υπό αυτή την έννοια αυτό θα κάνουμε κι εμείς, αξιοποιώντας μετά και τη συνταγματική μεταρρύθμιση. Διότι η διαφορά θα είναι ως προς το ότι δεν θα μπορούμε, χωρίς συνταγματική μεταρρύθμιση, να έχουμε εγχώριες πρωτοβουλίες, αυτοτελείς. Θέλουμε και αυτές. Θέλουμε «όλα τα λουλούδια να ανθίσουν», με κανόνες σκληρούς, ισχυρούς, ψηλά τον πήχη. Διότι ο πήχης πολύ απλά δεν είχε μπει. Κι εδώ είναι η υποκρισία. Αυτό λοιπόν είναι που πρέπει να λύσουμε. Ιδανικά πρέπει να το λύσουμε όλοι μαζί.

Η τρίτη άκρη του τριγώνου, για να απαντήσω στη συνολική στρατηγική, έχει να κάνει με το ανοιχτό σχολείο και με όλες εκείνες τις αλλαγές οι οποίες πρέπει να γίνουν στο επίπεδο του σχολείου.

Συμμερίζομαι την αγωνία για τα αποτελέσματα της PISA. Η αγωνία αυτή, αν διαβάσει κανείς οποιαδήποτε ευρωπαϊκή εφημερίδα μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων -σας παραπέμπω στις γαλλικές ή στις αγγλικές- παντού υπήρξε αυτή η πτώση -στις ευρωπαϊκές χώρες, όχι σε όλες τις χώρες, σε άλλες χώρες υπήρξε άνοδος- αλλά στις ευρωπαϊκές χώρες υπήρξε πτώση. Η πτώση αυτή κατά βάση αποδίδεται στον covid-19.

Να πούμε όμως ότι υπάρχουν και διαχρονικά προβλήματα που πρέπει να λύσουμε. Να προσθέσουμε, επίσης, ότι ο χώρος της παιδείας -το αντιλαμβανόμαστε όλοι νομίζω και με ειλικρίνεια- είναι ο χώρος που θέλει τον περισσότερο χρόνο κάτι που κάνεις να το δεις να αποδίδει. Εκ των πραγμάτων. Άρα, πρέπει να μπορέσουμε να σχεδιάσουμε μεταρρυθμίσεις, ει δυνατόν, από κοινού σε πάρα πολλά πράγματα. Υπάρχουν θέματα στα οποία ξέρουμε ότι διαφωνούμε. Υπάρχουν όμως θέματα στα οποία ξέρουμε ότι συμφωνούμε, έστω και κατ' ιδίαν.

Στα δεύτερα θα πρέπει να μπορέσουμε να τα αποτυπώσουμε με ταχύτητα και να τρέξουμε μπροστά για να μην δημιουργηθεί περαιτέρω χάσμα επιδόσεων. Είναι εθνικό θέμα το να μπορέσουμε να βελτιώσουμε την παιδεία. Υπό αυτήν την έννοια καλούμαστε να μπορέσουμε να σφυρηλατήσουμε συνθήκες της μεγαλύτερης δυνατής συμφωνίας μεταξύ μας.

Κλείνω, λέγοντας προφανώς ότι όλα όσα είπα είναι μόνο τίτλοι, είναι αυτονόητο. Θα τα συζητήσουμε όλα στην πορεία, νομοθέτημα-νομοθέτημα, από τη δικιά μας πλευρά με ανοιχτό πνεύμα, με τη μέγιστη δυνατή διάθεση να σφυρηλατηθούν συναινέσεις, αλλά χωρίς τη διάθεση περαιτέρω καθυστερήσεων. Τα πράγματα έχουν ωριμάσει. Εγώ θα πω ότι έχουν αργήσει και καλούμαστε να πατήσουμε γκάζι και όχι φρένο. Θα τρέξουμε λοιπόν. Μακάρι, να τρέξουμε μαζί.

Εγώ κρατώ ως καλύτερη «καλή πρακτική» από την Κύπρο αυτή την εικόνα που είδα όταν ήρθαν σε αυτό το κτίριο οι εκπρόσωποι των κυπριακών κομμάτων, να μην χρειάζεται να σκηνοθετούν ή να πραγματοποιούν περιττές διαφωνίες μεταξύ τους όταν πρόκειται για το συμφέρον της πατρίδας τους, που είναι το συνολικό πλαίσιο το οποίο έχτισαν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ας διδαχθούμε όλοι από αυτό. Από μεριάς μας θα κάνουμε αυτό που πρέπει για να διευκολύνουμε αυτό το αποτέλεσμα.

Σας ευχαριστώ πολύ.